

Häckning av sommar- gylling vid Tämnaaren 2008

JAN WÄRNBÄCK

Tämnaaren är Upplands näst största sjö efter Mälaren, och belägen i landskapets nordvästra del. Att skåda runt sjön är en riktig utmaning och för att få ut så mycket som möjligt av områdets potential krävs både bra kartor och mycket tid. Trots detta finns det flera platser runt sjön som mycket väl lämpar sig för ett besök utan att hela sjön ska spanas av, exempel på detta är de fina ädellövskogarna runt Kalvnäset, Vårhäll och Aspnäs.

Om man tittar på Tämnaaren med en sommargyllings ögon är det framförallt sjöns södra del och området runt Kalvnäset, samt den nordvästra delen runt Aspnäs, som direkt drar till sig uppmärksamheten. Båda dessa områden hyser en hel del större ädellövträd och lövrika dungar.

Målet för min resa den 31 maj var Aspnäs, med var familjen och den aktivitet som föreslagits var en stilla picknick i det vackra

vädret. Ankomsten skedde runt 10-tiden och bildörren hann knappt slå igen innan en välljudande flöjtning nådde våra öron – sommargylling! En strategisk picknickplats utsågs och vid tretiden på eftermiddagen när vi gav oss hemåt hade vi periodvis blivit bjudna på intensiv sång och till och med fått se en praktfullt gul hane under födosök. Inflödet av gyllingar denna dag i landskapet var rätt omfattande och utöver vår obs hördes också fåglar i Hässelbyhage nordväst Uppsala (2 ex), Örskår (1 ex), och Eldgarnsö, Ekerö (1 ex).

SOMMARGYLLINGAR I UPPLAND stannar ofta endast ett fåtal dagar på samma lokal, så när rapporten kom den 6 juni att det fortfarande fanns en sjungande gylling vid Aspnäs, och nu dessutom i sällskap med en honfärgad fågel, så kändes det intressant även om det ju fortfarande låg relativt nära i tid från första observationen. Den 14 juni kom en rapport om att det fortfarande sjöng sommargylling på lokalen och jag kände att detta borde nog följas upp. Men så är det ju med denna årstid att just tid inte är något som finns i överflöd och det är ju roligt att kunna kombinera flera lokaler när man väl tar sig ut.

Den 6 juli beslutade jag och min bror att vi skulle åka och lyssna på nattskärra på Hållnåshalvön. Vädret var riktigt uselt och efter en blåsig natt, med två skärror som belöning, och sönderbitna av mygg vid uppsättande av tält drog vi oss söderut igen mot Uppsala. Trots att klockan var runt lunch beslutade vi oss för att stanna till vid Aspnäs för att följa upp den långstannande sommargyllingen.

UTAN NÅGRA STÖRRE förhoppningar eller förväntningar strosade vi runt i betesmarkerna och spanade. Två göktytor for runt, det var relativt gott om mesar och deras avkomma och fortfarande sjöng ett par trädgårdssångare. Vi gick i den glest trädbevuxna marken väster om kyrkan och efter ett tag delade vi på oss för att täcka upp ett större område. Knappt fem minuter hinner gå när det helt plötsligt kommer en gul pil farande mellan kronorna och försvinner in i trädriddån i väster. Efter att adrenalinet lagt sig inser vi att den faktiskt hade med sig något i näbben som såg ut som en stor grön larv. Det verkade med andra ord som att gyllingarna matade, vilket flyt att

kunna få sina misstankar bekräftade.

Efter den 7 juli var Ulrik Lötberg och Lasse Gustavsson på plats vid två tillfällen i mitten på månaden, sista gången 15 juli, och hade då varnande hane och hona. Inga flygga ungar har setts vid besöken, men troligtvis har heller ingen varit i området och letat efter den 15:e.

I boken *Kunskapen om fåglar* av Tage Wahlberg kan man läsa att sommargylling från ruvningsstart till dess att ungarna är flygga behöver 28–30 dygn. Normal äggläggningstid är mellan 6 och 13 juni men kan vara så sent som 28 juni. Troligtvis har ungarna blivit flygga någon gång under senare halvan av juli och då har inget eftersök gjorts. Den slutsats man kan dra av vårens observationer vid Aspnäs är att häckning av sommargylling har ägt rum, men vad resultatet sedan har blivit går förstås inte att säga så mycket mer om.

Jan Wärnbäck
Västeråkers-högby 53
755 91 Uppsala
